

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Jure Rerum Ecclesiasticarum Ad Germaniae Catholicae
Principia Et Usum Pars ...**

Complectens Sectionem III. & IV.

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii, 1762

Titulus VIII. De Beneficiis Ecclesiasticis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68067)

absumendo; vel patrimonialia ex avaritia, aut alio pravo affectu cumulando.

TITULUS VIII.
DE BENEFICIIS ECCLE-
SIASTICIS.

Confer. Lib. 3. tit. 4. § 5. In Sext. tit. 3. § 4. Clement. tit. 2. Extrav. Joan. XXII. tit. 3. Commun. tit. 2.

§. 102.

Nomen Præbendæ & Beneficii ex militia desumptum. **P**OSTQUAM Clericis *Militiæ* sacræ nomen tribui cœptum est, non incongrue plura ex Castris vocabula ad Ecclesiam translata sunt, inter quæ mentionem hoc loco meretur vox *Præbendæ*, & *Beneficii*. *Præbenda* enim apud Romanos significabat annonas, cibaria, præbita, diaria & sportulas, sive alimenta, quæ in dies, vel menses militibus erogari solebant (60.). A CONSTANTINO enim, aliis-

60.) Huc facit L. inviti. 19. ff. de Testib. ubi ULPIANUS loquitur de eo, qui quid exercitui præbendum, conduxerit. quam lectio.

De Beneficiis Ecclesiasticis. 165

aliisque Principibus Christianis stipendia & annonæ liberaliter Clericis fuerunt præstitæ 61.): & inter alia Bona Ecclesiarum etiam *annonæ civiles* 62.) & *civiles panes* 63.) alienari prohibentur, quibus proin *Præbendarum* nomen adhæsit, demum pro quovis Beneficio minori, prout a Dignitate distinguitur, usurparum. Unde etiam Sacri Canones utroque vocabulo *Præbendæ* & *Beneficii* promiscue utuntur 64.). *Beneficii* vero appellatio desumpta est ex usu *Feudorum*, quæ olim *Beneficia* appellabantur 65.). Sicuti enim Re-

L 3 ges

lectionem retinet CUIACIUS lib. 2. observ. 23. sed ALCIATUS lib. 2. Parerg. c. 43. legit *qui exercitui præbenda conduxerit, & advertit, quas Sacerdotum Præbendas vulgo vocamus metaphorice, posse nos latinius neutro genere Præbenda dicere.*

61.) EUSEB. Hist. Eccl. lib. X. c. 6. & de Vita Constant. lib. I. c. 35. seq. THEODORET. lib. I. c. 11.

62.) L. 14. C. de SS. Eccles.

63.) L. 17. ibid.

64.) C. 2. & 9. I. q. 3.

65.) Lib. I. Feudor. tit. 15. & 20. Lib. II. tit. 12. & 24. Capitularia Regum Francorum

ges & Imperatores solebant prædia sub nomine *Beneficiorum* Vasallis seu Clientibus in *Feudum* largiri sub hac conditione, ut ad militandum pro ipsis adstricti essent: ita etiam Reditus & emolumenta sub nomine *Beneficiorum* Clericis præbere solet Ecclesia, cum obligatione strictiori militandi Deo, & certæ Ecclesiæ obsequia præstandi.

Beneficii §. 103. Beneficium igitur dicitur Ecclesia-
Jus perpetuum percipiendi fructus ex bo-
stici de- nis Ecclesiæ, Clerico concessum ob sacrum
scriptio ministerium, autoritate Ecclesiastica con-
 stitutum 66.). Dicitur I. *Jus*, quod
 aliqui comparant usufructui, alii do-
 minio utili ad similitudinem Feudo-
 rum

corum passim. Etiam illa bona, quæ Laicis ab Ecclesia in Feudum dantur, vocantur Beneficia Ecclesiastica in C.1. de Eccles. ædific. vel repar. EMAN. GONZALEZ ibid. n. 2.

66.) Alii definiunt *Jus* perpetuum ministrandi in Ecclesia autoritate Episcopi constitutum, habens jus percipiendi fructus annexum. In utraque definitione exprimitur Officium seu Ministerium Ecclesiasticum tanquam principale, atque jus percipiendi fructus tanquam accessorium.

De Beneficiis Ecclesiasticis. 167

rum, saltem intuitu illorum fructuum, qui ex Bonis Ecclesiæ immobilibus percipiuntur 67.). Dicitur II. *Perpetuum*, tum quia datur Clerico ad dies vitæ; tum quia moriente Clerico non extinguitur, sed semper adhæret Ecclesiæ. Nam sicuti olim militibus bene meritis Feuda concessa fuerant tantum ad dies vitæ, & post mortem revertebantur ad liberam dispositionem Principis: sic etiam multo tempore Clericis de Ecclesia bene meritis concedebatur Jus percipiendi Reditus ex bonis Ecclesiæ, ad omnes quidem dies vitæ; illis autem decedentibus revertebatur administratio eorum bonorum ad Episcopum, ita ut Clerici non jure Tituli, sed jure personali Beneficium tenerent. Cum vero multa incommoda inde orirentur, quando Successor quasi ex nova liberalitate Episcopi, jus percipiendi Reditus obtinere debebat; demum invaluit mos, ut jus istud non Per-

L 4 nis,

67.) Vid. P. PLACIDUS BÖCKHN adlib.
III. Decretal. Tit. V. n. 3.

nis, sed Ecclesiis seu Titulis 68.) annecteretur, illeque semper haberet jus percipiendi fructus, qui obtineret Titulum: quæ disciplina etiam hodie servatur; unde ipse *Titulus* nomen *Beneficii* obtinuit, quo denotatur tum *Officium Ecclesiasticum*, tum jus percipiendi proventus.

Explicata:

§. 104. Dicitur III. *Percipiendi fructus ex Bonis Ecclesiæ*, unde unde provenientes ex Decimis, Oblationibus, prædiis Ecclesiæ &c. ad sustentationem Clerici destinatos. Per hoc Præbenda, seu Beneficium differt a *Canoniam* simpliciter dicta, quæ est tantum jus habendi Sedem in Choro, vel etiam vocem in Capitulo. Dicitur IV. *Clerico concessum ob sacrum Ministerium*. Nam Beneficium datur propter *Officium* 69.); & quidem tale, ad quod Clericus speciali ritu ordi-

68.) Titulus hoc loco sumitur pro functione & certo loco in Ecclesiæ Ministerio, cui adscribebatur Clericus in ipsa Ordinatione. De hoc Titulo multa congerit LOTTERIUS de Re Beneficiar. lib. I. quæst. 2.

69.) C. fin. de Rescript. in 6.

De Beneficiis Ecclesiasticis. 169

ordinatur. Unde differt ab eo jure, quo Officiales Laici percipiunt fructus ex Bonis Ecclesiæ ob ministerium profanum. Dicitur V. *Autoritate Ecclesiastica constitutum.* Beneficium enim Ecclesiasticum ab Episcopo in Titulum erigi debet. Hinc privatæ Capellæ, etiam in perpetuum dotata pro Missarum in eisdem celebratione, quantumvis benedictæ, non censentur inter Beneficia, sed remanent sub sola Fundatorum & Successorum dispositione; consequenter nec commodis, nec incommodis Beneficiorum sunt subiectæ 70.)

§. 105. Beneficium Ecclesiasticum *Divisio*, dividitur I. in *Saculare & Regulare.* II. In *Simplex*, cui non est adnexa administratio, vel Jurisdictio: & *Duplex*, quod aliquid horum annexum habet. III. In *Dignitates*, quibus affixa est Ecclesiastica administratio cum Jurisdictione fori externi supra Clerum: *Personatus*, quibus cohæret præ eminentia supra Clerum

L 5

sine

70.) Vid. CABASSUTIUS Jur. Canon. Theor. & prax. lib. II. c. I. n. 2.

sine Jurisdictione: & *Officia*, quibus annectitur administratio sine Jurisdictione & Præminencia. IV. In *Manualia*, quæ ad Collatoris arbitrium revocari possunt, & ideo ob defectum perpetuitatis non sunt proprie dicta Beneficia: & *Non Manualia*, quæ adimi non possunt, nisi de causis a Jure statutis. V. In *Electiva*, quæ per plurium suffragia, & Superioris Confirmationem: *Collativa*, quæ per absolutum Prælati arbitrium: & *Mixta*, quæ ad Patronorum Nominationem, seu Præsentationem conferuntur a Prælato. VI. In *Curata*, & *Non Curata*, quibus nec fori externi, nec interni cura inest. Si competat Cura quoad forum internum seu conscientiæ, proprie dicitur Beneficium Curatum: si tantum quoad forum externum & contentiosum, improprie est Curatum. Nullum igitur Beneficium Curatum dicitur, nisi habeat Populum vel Clerum, cujus Cura annexa est Beneficio, & incumbit Beneficiato. Tametsi enim Beneficiatus ex lege Fundationis debeat Parocho in Officio concionandi, aut Confessiones excipiendi assistere, propterea non dicitur

De Beneficiis Ecclesiasticis. 171

citur habere Beneficium Curatum: nam Cura animarum requirit ea omnia, quæ ad salutem animarum Populi aut Cleri necessaria & utilia sunt, E. G. administratio Sacramentorum, etiam Eucharistiæ, Extremæ Unctionis & Matrimonii &c. 71.). De his Beneficiorum Divisionibus varia attingimus in Tract. de Hierarchia Ecclesiastica.

§. 106. Beneficiis simplicibus an-Capel-
numerari solent *Capellaniæ*, seu *Ca-larum*
pella, per quas intelligitur onus ce-
lebrandi unam aut plures Missas an-
nuatim in Capella, Ecclesia, seu Al-
tari 72.). Habent aliquæ Capella-
niæ Plebem, cujus cura incumbit
Capellano, ut accidit, quando Ec-
clesia cum Plebe conceditur Mona-
sterio

71.) De hac Cura loquitur C. 14. de ætat.
& qualit. præfic. & Concil. TRID. sess.
23. c. 1. de Reform.

72.) De Capellaniis videri potest ILDE-
PHONSUS PEREZ DE LARA De Anni-
versar. & Capellan. FRANC. A MOSTA-
ZO de Causis Piis. tom. 1. lib. 3. per tot.
& tom. 2. lib. 5. c. 7. THOMASSINUS
De Veter. & nov. Eccles. Discipl. p. 1.
lib. 2. c. 92. seqq.

sterio, ad quod Cura translata non est, verum penes Episcopum remanet, qui cum consensu Monasterii designat Capellanum: hic autem respectu Curæ animarum Rector Ecclesiæ dici potest, quia omnia administrat, ut Parochus. Nos hoc loco consideramus præcipue Capellaniam simplicem. Nomen hoc derivari solet a breviori Capa S. Martini 73.), quæ in Palatio Regum Francorum asservata fuit, & ad quam Sacramenta præstabantur 74.): postmodum ædes ipsa, in qua cum aliis Sanctorum Lipsanis Capa S. Martini intra Palatii ambitum asservata fuit, *Capella*, & Presbyter, ejus curam gerens, *Capellanus* vocabatur. Cum autem Reges Francorum

73.) SANGALLENSIS, quem CANISIUS antiq. lect. tom. I. edidit, de Gestis Caroli M. lib. I. c. 4. quendam optimum didactorem & scriptorem in Capellam suam assumpsit, quo nomine Reges Francorum propter Capam S. Martini, quam secum ob sui tuitionem & hostium oppressionem jugiter ad bella portabant, Sancta sua appellare solebant.

74.) MARCULFUS Lib. I. form. 38.

De Beneficiis Ecclesiasticis. 173

rum in singulis fere Provinciis Regni sui, per quas sæpe iter agebant, haberent Palatium, aut Villam Dominicam; ubique etiam ædificabantur ædiculæ sacræ pro recondendis Sacris Lipsanis, & constituebantur Presbyteri ad Laudes Divinas ibidem cantandas: unde frequentissime in antiquis monumentis occurrunt *Capelle Palatina, & Capellani Regii.*

§. 107. Hoc nomen Capellarum adeo invaluit, ut etiam Nobiles privata Oratoria in Castris suis exstructa, atque alii in Urbium majoribus Ecclesiis laterales ædículas, vel Altaria in honorem cujusdam Sancti aut Mysterii cum annexis proventibus posita, *Capellas*, & Sacerdotes illis præfectos, *Capellanos* vocarent: nonnunquam etiam ob *Sacras Reliquias* ibi reconditas, & *Sacras functiones*, vocabantur *Sacella*, id est *Sacra Cella*, & *Sacellani* 75.). Istæ Capellæ non poterant exstrui absque

75.) Vid. DU CANGE Glossar. med. & inf. latin. V. *Capella. Capellanus.*

que autoritate Episcopi 76.), qua accedente in Titulum Beneficii eriguntur : Capellani autem Altarium cum Canonicis Ecclesiæ Cathedralis, vel Collegiæ, in qua Capellæ sunt, Divinum Officium in Choro persolvunt : unde hæ Capellanix incompatibiles sunt cum Canonicatu in eadem Ecclesia, sicut infra dicitur de Beneficiis uniformibus sub eodem tecto 77.) : plerumque autem annexum habent onus celebrandi Missarum solennia, cui hodie passim fatisfit per Missas privatas minime solennes. Sunt igitur hujusmodi Capellanix inter Beneficia simplicia reputandæ, quia habent jus percipiendi Reditus Ecclesiasticos propter Officium sacrum, & tamen Curam animarum, vel Jurisdictionem annexam non habent.

§. 138.

76.) Capitular. lib. V. c. 334. *Placuit nobis, ut nec Capellæ in Palatio nostro, vel alicubi sine permissu, vel jussu Episcopi, in cujus est Parochia, fiant.*

77.) Ad hos Sacellanos, qui frequenter vocari solent Chori-Vicarii, piam adhortationem habet MOLANUS de Canonicis lib. II. c. 34. VAN ESPEN Jur. Eccl. part. 2. tit. 18. c. 4. n. 21. seq.

De Beneficiis Ecclesiasticis. 175

§. 108. Gravis quæstio breviter examinanda venit, an plura Beneficia Ecclesiastica ab eodem Clerico simul haberi possint? ubi prænotandum, fermonem non esse de Coadjutoriis, de Capellaniis Laicis, de Beneficiis Manualibus & aliis, quæ rationem Beneficii proprie dicti non habent. Ceterum ante Beneficiorum divisionem Clerici in sua Ordinatione adscribebantur certæ cuidam Ecclesiæ, ad cuius sacra obsequia erant deputati, & ex cuius bonis alebantur. Illorum temporum Concilia 78.) statuerunt, *Beneficiorum pluralitas sæpius damnata,* non licere Clericis in duarum Civitatum Ecclesiis eodem tempore in Catalogum referri. Facta divisione Beneficiorum, Ecclesia eodem semper spiritu animata, per innumeros Conciliorum Canones, & Pontificum Decreta, pluralitatem Beneficiorum gravissimis verbis damnavit; licet contraria con-

78.) Concil. CHALCEDONENSE Can. 10. Exempla eorum, qui in ordinatione sua nulli Ecclesiæ adscripti fuerunt, & alia circa hunc Canonem Concilii, refert FRANC. FLORENS ad lib. III. Decretal. tit. 5. de Præbend. &c. tom. 2. fol. 260. seqq.

consuetudo in multis locis non potuerit *præ* multitudine delinquentium emendari 79.), quæ ob reditus immixtos, vel aucto rerum pretio ad congruam sustentationem non sufficientes, saltem in Beneficiis simplicibus tolerabatur: cum autem eadem consuetudo sensim ad Dignitates & Ecclesias Curatas extendetur, omnibus viribus obstiterunt Concilia & Pontifices, præsertim sæculo XII. & XIII. 80.). Demum Concilium TRIDENTINUM 81.) statuit ut in posterum unum tantum Beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur: quod quidem, si ad vitam ejus, cui conferatur, honeste sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri &c.

§. 109.

79.) C. 15. de Præb. & Dignit.

80.) ALEXANDER III. c. 7. & 14. eod. CONCIL. LATERAN. III. c. 3. de Cler. non resid. LATERANENSE IV. c. de multa. 28. de Præb. & Dignit. JOANNES XXII. Extrav. Execrabilis. eod. inter commun.

81.) Sess. 7. cap. 4. de Reformat. Clarius autem & exactius Sess. 24. c. 17. de Reform.

De Beneficiis Ecclesiasticis. 177

§. 109. Ex his Tridentini, & priorum Conciliorum definitionibus, quarum integrum contextum referre non patiuntur angustia libelli, infertur I. Divisionem Beneficiorum in *Compatibilia & Incompatibilia*, antiquis Ecclesie sæculis omnino incognitam, tolerari eatenus, ut Beneficio honestam sustentationem non ferenti, possit adijci aliud simplex, nullam Curam animarum, Jurisdictionem aut Administrationem annexam habens, modo utrumque ex alia ratione, forte ex peculiari voluntate Fundatoris, personalem residentiam non requirat. Unde si Canonicatus non requirat novem mensium residentiam, nec habeat redditus sufficientes; potest acquiri alius Canonicatus similiter brevioris temporis residentiam postulans, ita ut utrique per annum satisfieri possit. Possunt etiam obtineri duo *difformia* in eadem Ecclesia E. G. Dignitas vel Cura cum Canonicatu; imo in aliquibus Ecclesiis Dignitates non possunt conferri, nisi Canonicis: Tria tamen, etsi exigua, non possunt conjungi sine Dispensatione.

M §. 110.

De Jure Rer. Eccles. Pars poster.

Rationes hujus damnationis.

§. 110. Infertur II. Rationes, ex quibus Sacri Canones pluralitatem Beneficiorum damnant, præcipue esse sequentes. I. quia nemo potest duabus Ecclesiis servire, neque in duabus residere, cum tamen primæva institutio Beneficiorum requirat personale Officium ac Residentiam in illa Ecclesia, in qua Beneficium fundatum est. II. Quia singuli non nisi uni Officio peragendo debent incumbere: *cum unum Officium vix digne valeat aliquis adimplere &c. 82.)*. III. Quia minuitur Cultus Divinus. IV. Quia unus cumulat Reditus, qui sufficerent pluribus idoneis. V. Quia pluralitas Beneficiorum plerumque originem sumit ex ambitione, vel ex avaritia.

An Contineantur Cardinales?

§. 111. Infertur III. Hoc Tridentino Decreto contineri etiam Cardinales, qui æque ac alii prohibentur tenere duos Episcopatus, Abbatias &c. Olim quidem ipsa Cardinalitia Dignitas censebatur incompatibilis cum Episcopatu sine dispensatione 83.), nisi in

82.) C. I. de Consuet. in 6.

83.) JOANNES XXII. Talarandum Episcopum Altifiodorenses creavit Cardinalem

De Beneficiis Ecclesiasticis. 179

in illis Ecclesiis, quæ Tituli Cardinalium eadem sunt. Licet de Jure id tenendum videatur; alia tamen

M 2

viget

nalem, & concessit perceptionem Redi-
tuum Episcopaliū per duos menses pro
expensis itineris Romani. RAYNALD.
Annal. Eccl. ad ann. 1331. n. 33. CLE-
MENS VI. anno 1344. Episcopum At-
rebatensem Cardinalatu insignivit, eum
simul a vinculo prioris Ecclesiæ absol-
vens. RAYNALD. ad ann. 1344. n. 68.
URBANUS VI. suæ causæ fautores con-
ciliaturus, Cardinales nuntiavit tres E-
lectores Ecclesiasticos Germaniæ, sci-
licet Coloniensem, Moguntinum atque
Trevirensē, qui tamen *hujusmodi Car-
dinalatus honorem acceptare noluerunt,
licet Papa præfatis Archiepiscopis Eccle-
siarum sibi commissarum administratio-
nem in spiritualibus & temporalibus quoad
viverent, eis etiam non petentibus, con-
servasset*, prout narrat THEODORICUS
A NIEM de Schismate lib. I. c. 44. E-
piscopus Wormatiensis a Gregorio XII.
creatus Cardinalis, honorem hunc re-
cusavit, *timens forte, quod si illum ac-
ceptaret honorem, alius sibi surrogaretur
Antistes in Ecclesia Wormatiensi.* Ibid.
lib. 3. c. 39. MARTINUS V. Joannem
Archiepiscopum Rothomagensē as-
sumpsit ad Cardinalatum, & a vinculo,
quo Ecclesiæ illi tenebatur, absolvit :
dedit tamen ipsi eandem Ecclesiam in

Com-

180 *Sectio III. Tit. VIII.*

viget consuetudo 84.), videturque Concilium TRIDENTINUM 85.) supponere, quod Cardinalatus possit consistere cum Episcopatu uno 86.). Potest autem hæc consuetudo hodie facilius sustineri, aucto Cardinalium numero, ita ut satis magno numero possint Romæ superesse, & reliqui Episcopalibus Ecclesiis præsidendo, Tridentinis Decretis obsequi. Ne autem Cardinales Episcopi præter Episcopalem Titulum sui Cardinala-

Commendam usque ad beneplacitum nostrum & Sedis Apostolica. Acta omnia videri possunt apud DE MARCA Concord. in Prolegom. fol. XLII. seqq.

84.) CAJETANUS in 2.2.q. 185. art.5. perpenso textu c. 3. de Postulat. Prælat. infert, quod Cardinalatus & Episcopatus sint de numero incompatibilium de jure, quidquid sit de consuetudine; si tamen consuetudo, & non potius abusus appellanda est.

85.) Sess. 23. C. 1. de Reform.

86.) FAGNANUS ad Cap. *Bonæ memoriæ.* de Postulat. Prælat. n. 23. notat, juxta stylum Romanæ Curia, Cardinali, qui in Urbe residere debet, non solere Episcopatum conferri in Titulum, sed in Commendam, ut ex illius fructibus decenter sustentari valeat, ex quo incompatibilitas arguitur.

De Beneficiis Ecclesiasticis. 181

nalatus aliam retineant Ecclesiam
Episcopalem non Cardinalitiam, Car-
dinalis BELLARMINUS vehementer ur-
gebat CLEMENTEM VIII, cum neque
utilitas, neque necessitas Ecclesie
videatur hac in re suadere dispensa-
tionem: Pontifex tamen noluit re-
darguere facta Prædecessorum suo-
rum, & tot Cardinalium &c. 87.)

§. 112. Infertur IV. Ambitionem *Prætex-*
& avaritiam tegi plerumque variis *tu va-*
prætextibus, sub quorum pallio in-
valuit Beneficiorum pluralitas non *obtin-*
obstantibus tot Decretis 88.). I. *dis plu-*
ex fallaci principio, quod quis Of-
ficio & oneribus Beneficio etiam *Benefi-*
Curato annexis per alium satisfac-
re possit. II. Ex usu Commendarum:
cum enim GREGORIUS IX, 89.) vi-
deatur approbare regulam, quod li-
ceat unam Ecclesiam intitulatam, al-
teram commendatam habere; hac do-
ctrina multi abusi sunt, retinendo
commendatam Ecclesiam per omnes

M 3 vitæ

87.) THOMASSIN. p. 2. l. 3. c. 5. n. 17.

88.) VAN ESPEN Jur. Eccl. p. 2. tit. 20.

c. 2.

89.) C. 54. §. 5. de Elect.

vita dies, quam retinere non patiuntur Canones ultra sex menses 90.). III. Ab eodem GREGORIO post ALEXANDRUM III. 91.) approbatur regula, posse haberi duas Ecclesias, quarum una pendet ab altera, id est, quarum una est alteri unita: inde rursus abusus & prætextus, dum uniebantur duæ Ecclesiæ absque necessitate & utilitate Ecclesiarum, sed solummodo pro commodo & ad vitam Clerici. Unde potest quis cum Ecclesia Parochiali habere Capellam unitam, modo vocetur Capella in fraudem legis talis Ecclesia, quæ alioquin habuisset proprium Presbyterum. IV. Permittitur pluralitas Ecclesiarum, si ita fuerint tenues in substantia, quod proprios Sacerdotes non possint convenienter alere 92.). Inde rursus vani prætextus innumeri, si cuiusvis arbitrio relinquatur determinandum, quænam proventuum quantitas sufficiat. Ex hac ratione plerique jam credunt, non esse opus dispensatione ad Beneficium

90.) C. 15. de Elect. in 6.

91.) C. 4. de ætat. & qualit. præficien.

92.) Ibid.

De Beneficiis Ecclesiasticis. 183

ficium secundum, quia credunt, primum non sufficere. V. Vehementer etiam invalescere Beneficiorum pluralitatem experimur ex spe facilis dispensationis. Postquam in Concilio LATERANENSI 93.) declaratum fuit, circa sublimes & literatas personas, quæ majoribus Beneficiis sunt honorandæ, cum ratio postulaverit, per Sedem Apostolicam posse dispensari; mox petita & impetrata, vel potius per improbitatem importunam petentium à Romanis Pontificibus extorta 94.), fuerunt dispensationes adeo frequentes, ut tandem tanquam jus ordinarium invaluisse videantur 95.): unde ejusmodi dispensationes, utpote odiosæ, sunt strictè interpretandæ 96.): & exhibendæ Episcopo petenti 97.): Pontifex etiam æquanimiter sustinet, si Ordinarius Literas Apostolicas non exequatur, quibus sine scandalo satisfieri non potest 98.). Hanc enim

M 4

re-

93.) C. 28. de Præbend.

94.) Extrav. Execrabilis. 4. inter comm. de Præbend. & Dignit.

95.) Innuat c. 3. de Offic. ordinari. in 6.

96.) C. 21. de Præb. in 6.

97.) Cit. c. 3. & Trid. Sess. 7. c. 5.

98.) Verba sunt Pontificis in C. 6. de Præbend. & Dignit.

regulam dispensationum suarum proponunt Pontifices, semper improbandam esse superfluitatem, nonnunquam tolerandam pluralitatem, statu personæ provida consideratione pensato.

*Non
nun-
quam
datur
legitima
Causa.*

§. 113. Infertur V. Posse nonnunquam concurrere circumstantias, quæ omnes inordinationes pluralitati plerumque conjunctas abstergant, eamque inspecto solo jure naturali licitam reddant. Tales sunt defectus idoneorum Clericorum: paucitas reddituum &c. de quibus judicium ferre debent Prælati Ecclesiæ per dispensationem ex justis verisque causis obtentam, quam hodie concedit Romanus Pontifex ob aliquam necessitatem, in iis præcipue casibus, quando unus potest facile satisfacere obligationibus utriusque Ecclesiæ, vel populi necessitati. Olim Episcopi suam autoritatem in his negotiis sufficere censebant. Unde S. UDALRICUS Episcopus Augustanus Abbatiam Ottenburanam sibi concedi ab Imperatore petiit, eo animo, ut privilegio libertatis obtento, eam iterum ad Abbatem Regularem devolveret.

De Beneficiis Ecclesiasticis. 185

ret 99.). Eodem spiritu animatus S. WOLFGANGUS Episcopus Ratisponensis celeberrimam S. Emmerami Abbatiam, quam Episcopi antea administraverant, antiquæ Regularitatî reddidit. Similiter optimo Zelo alii Episcopi susceperunt Abbantias, vel etiam petierunt, quia a temporibus Caroli Martelli maximam Cœnobi-
orum partem Reges ipsi usurpabant, suoque arbitrato ea vel retinebant ipsi, vel dabant etiam Laicis.

§. 114. Infertur VI. Duo Beneficia Curata, duas Dignitates aut per-*Incom- patibilia*
sonatus, duo Officia & Administra-*primi*
tiones, duo Beneficia omnino uni-*vel 2di.*
formia sub eodem tecto, quæ æqua-*generis* :
les functiones eodem loco, & tem-
pore peragendas exigunt, esse ex na-
tura sua ita incompatibilia, ut ob-
tenta pacifica & fructifera possessio-
ne alterius, ipso jure amittatur pri-
mum 100.) : quæ proin solent dici

M 5 in-

99.) Sic legitur in Vita S. Udalrici 4. Ju-
lii cap. 10.

100. C. 28. de Præb. & Dignit. c. 26. eod.
in 6. Clement. 3. eod. Extrav. execrabi-
lis. inter com. eod. C. 1. de Consuet. in 6.

incompatibilia primi generis. Alia Beneficia ex Juris dispositione incompatibilia, scilicet duo simplicia, quorum quodlibet idoneam sustentationem suppeditat; duo Canonicatus, aut Capellanix in diversis Ecclesiis, si utrinque debita Residentia expleri nequeat, solent a multis dici incompatibilia secundi generis, quæ quidem non licet absque legitima dispensatione simul retinere; obtento tamen secundo non ipso jure vacat prius, quamvis si quis utique pergeret insistere, per Superiorem esset cogendus, ut unum ex ambobus eligat, alterum dimittat.

Que distinctio videtur sublata per Concilium Trid. §. 115. Verum dubitant multi, an hæc distinctio inter primi, & secundi generis incompatibilia non sit sublata in Concilio TRIDENTINO, quod videtur de omnibus ex quacunque ratione incompatibilibus decernere, ut quicumque plura Curata, aut alias incompatibilia Beneficia Ecclesiastica recipere ac simul retinere præsumpserit, Beneficiis ipsis ipso jure privatus existat 1.), scilicet ut sit privatus Beneficio prius habito, & si forte illud retinere contenderit, etiam alio spoliatur, uti lo-

1.) Conc. TRID. Sess. 7. c. 4. de Reform.

De Beneficiis Ecclesiasticis. 187

loquitur INNOCENTIUS III. in Constit. De multa. ad quam se refert TRIDENTINUM. Ex hac ipsa autem relatione censent aliqui, hanc privationem *ipso jure* incurrendam intelligi solummodo circa Beneficia ab INNOCENTIO III. nominata, scilicet Curata, Dignitates & Personatus 2.) : alii tamen melius sentiunt, idem Decretum Tridentinum attingere etiam, *alias incompatibilia Beneficia*, forte ratione Residentiæ, aut sufficientis sustentationis, etiamsi sint simplicia, aut Capellaniæ 3.) . Id tamen notandum, etiam si

-
- 2.) PIRRHING ad lib. 3. Decretal. tit. 5
n. 149.
FRANC. SCHMIER Jur. Can. univ. lib.
3. tr. I. p. 2. c. 3. n. 82.
PLACIDUS BÖCKHN ad dict. tit. 5.
n. 20.
- 3.) HIER. GONZALEZ. ad Reg. 8. Cancell. Gloss. 15. n. 17.
FRANC. A MOSTAZO de Causis piis. lib.
3. c. 12. n. 8. & 9.
GARZIA de Beneficiis p. II. c. 5. n. 84.
seqq.
PIGNATELLI tom. 10. Consult. 156. n. 10.
Nihilominus etiam rigidiores Doctores
faciunt discrimen inter obligationem
Residentiæ *precise sub privatione tituli*
&

si ipso jure vacet Titulus prioris Beneficii, & ideo alteri conferri possit; nihilominus iste non debet in possessionem ipsius corporalem induci non vocato priore possessore, cum illi forsitan possit jus competere Beneficium prius retinendi 4.)

*Plurali- §. 116. Infertur VII. Pluralitati
tati Be- Beneficiorum non favere Concilium
nesicio- EPHESINUM §.) confirmando veterem
rum nul- morem in Provinciis Europæ, quo
la favet singuli Episcopi duos vel tres sub se
Autori- habebant Episcopatus, hoc est Civita-
tas. tes, quæ nunquam proprios acceperant
Episcopos, licet ob suam frequentiam
& celebritatem potuissent habere. Nec
favet*

*& causativa sub privatione fructuum, de
quo videri possunt præter allegatos,
etiam antiquiores INNOCENTIUS, AN-
TONIUS DE BUTRIO, IMOLA ad Cap.
fin. de Cler. non resid. & Recentiores
GRATIANUS Discept. forens. tom. 1.
c. 133. n. 28. Card. DE LUCA de Bene-
ficiis disc. 58. seqq.*

4.) Ita statuit BONIFACIUS VIII. c. 28.
de Præb. & Dignit. in 6. vid. PASSE-
RINUS ibid. & FRANC. FLORENS tom.
2. fol. 278.

5.) Act. VII. cui consonat L. 36. C. de
Episc. & Cler.

De Beneficiis Ecclesiasticis. 189

favet exemplum EUPHRONII & aliorum, qui vel ex necessitate, vel ex vera utilitate Ecclesiæ, non autem ad proprium emolumentum plures inviti suscipiebant Ecclesias regendas 6.); nec excusari quis poterit ex doctrina S. THOMÆ, qui etsi mollius loqui videatur 7.), pluralitatem tamen Beneficiorum nequaquam approbat 8.); quamvis forte non omnino fuerit convictus de incompatibilitate Beneficiorum ex rationibus famosi conventus Theologorum Parisiensium 9.).

§. 117.

6.) Similia plura exempla videri possunt apud THOMASSIN. Vet. & nov. Discipl. p. 2. l. 3. c. 1. & seqq.

7.) Quodlibet. 8. quæst. 6. art. 13. & quodlib. 9. art. 15. ubi videtur supponere, quod aliquis habens plures præbendas possit ex contrariis opinionibus in nullam dubitationem adduci, & sic non peccet.

8.) Vid. DIONYSIUS CARTHUSIANUS tract. contra pluralit. Benefic. art. 9.

9.) De hoc Conventu ex Thoma Cantipratano loquitur THOMASSINUS p. 2. l. 3. c. 9. n. 9. SPONDANUS ad ANN. 723. n. 15. seq.

Doctrina de Residentia §. 117. Ex dictis liquet, incompatibilitatem Beneficiorum præcipue oriri ex obligatione residendi. *Residentia* autem est præsentia personæ, seu commoratio assidua, in loco beneficii, ad effectum illi Ecclesiæ personaliter deservendi. Dividitur in *Veram*, & *Fictam*. *Vera* vel est *Voluntaria*, quando Beneficiatus non tenetur absolute esse præsens, sed tantum conditionate, si velit percipere fructus; hos si percipere non cupiat, potest abesse, & tamen retinere alia jura Capituli; vel *Necessaria*, quando absolute obligatur esse præsens, sive velit percipere fructus, sive non. Et hæc quidem vel est *præcisa*, ut absque ea retineri titulus Beneficii non possit; vel *causativa*, quando absque illa titulus retinetur. *Ficta* Residentia datur, quando Beneficiatus personaliter quidem præsens non est, fictione tamen Juris habetur pro præsentem in ordine ad lucrandos fructus. Tali modo residere finguntur duo Canonici in servitio Episcopi occupati 10.) : item operam dantes Theologia

10.) C. 15. de Cler. non resident.

De Beneficiis Ecclesiasticis. 191

logia vel Juri Canonico in Universitate publica & probata II.).

§. 118. Episcopi, Parochi, & alii *Curato-*
Curatum Beneficium habentes, te-
rum.
nentur etiam jure Divino & Natu-
rali residere cum effectu in suis Ec-
clesiis, saltem in thesi, nisi scilicet
gravis causa excuset, & alio modo
provideatur saluti animarum 12.) :
dum

11.) C. fin. de Magistr. C. 12. de Cler. non
resid. Conc. TRID. sess. 5. c. 1. de Re-
form.

12.) Eruitur ex Concil. TRID. sess. 6.
c. 2. & sess. 23. c. 1. de Reform. ubi Sy-
nodus sic loquitur : *Cum præcepto Di-*
vino mandatum sit omnibus, quibus ani-
marum cura commissa est, oves suas agno-
scere, pro his sacrificium offerre, Verbi-
que Divini prædicatione, Sacramentorum
administratione, ac bonorum omnium ope-
rum exemplo pascere, pauperumque alia-
rumque miserabilium personarum curam
paternam gerere, Et in cetera munia pa-
storalia incumbere; quæ omnia nequaquam
ab eis præstari Et impleri possunt, quæ
gregi suo non invigilant, neque assistunt,
sed mercenariorum more deserunt Et c.
Cur Synodus ex his non expresse decla-
raverit, mansionem esse Juris Divini,
videri potest apud SFORT. PALLAYI-
CINUM Hist. Concil. Trid. lib. 16. c. 4.
& alibi.

dum autem Synodus Tridentina Episcopum obligari dicit ad residentiam in sua Ecclesia vel Diocesi, inferri potest, eum satisfacere, si extra locum Cathedralis Ecclesiae habitet in alio loco suae Diocesis 13.). Causae autem legitimae, excusantes a Residentia enumerantur Christiana Caritas, urgens Necessitas, debita Obedientia, ac evidens Ecclesiae vel Reipublicae utilitas. Nihilominus, quoniam qui aliquantisper tantum absunt, non videntur abesse, permittitur Episcopis absentia ad duos vel tres menses singulis annis, ex alia etiam aequa causa, & absque gregis detrimento, modo non absint Dominici Adventus, Quadagesimae, Nativitatis, Resurrectionis Domini, Pentecostes & Corporis Christi diebus. Curati inferiores causa per Episcopum cognita & probata, ac relicto Vicario idoneo, discedendi licentiam ultra bimestre tempus non obtineant: usus autem habet, ut per paucos dies absque petita licentia absint.

§. 119.

13.) Sic Episcopus Augustanus plerumque moratur Dilingae, & Constantiensis Marisburgi.

De Beneficiis Ecclesiasticis. 193

§. 119. Canonici & alii Beneficiati *Non Curati*, tenentur quidem *ex ratorum:* primæva Ecclesiæ & Fundatorum intentione residere in Ecclesiis suis, & per se ipsos officia Ecclesiastica obire, cum Beneficium detur propter Officium, & olim Clerici per ipsam Ordinationem alligati fuerint obsequio certæ Ecclesiæ. Nihilominus Canonici ex honesta causa, quæ ipsorum conscientia permittitur, per tres menses, id est, per 90. dies continuos, vel interruptos, possunt abesse quolibet anno, salvis earum Ecclesiarum Constitutionibus, quæ longius servitiū tempus requirunt 14.): usus tamen, vel abusus in plerisque Germaniæ Canonicatibus requirit brevius tempus ad lucrandos fructus grossos totius anni. Alia Beneficia simplicia ex consuetudine & tolerantia non requirunt Residentiam personalem; sed potest illis satisfieri per alium, nisi Fundator expressis verbis postulet, ut Beneficiatus per seipsum impositas functiones peragat. Pœnas

N non

14.) Conc. TRID. sess. 24. c. 12. de Reform.

De Jure Rev. Eccles. Pars poster.

non residentium constituit Concilium TRIDENTINUM 15.) varias, præsertim restitutionem fructuum perceptorum pro rata temporis absentia.

Quoad Distributiones quotidianas. §. 120. Quæ hactenus de Residentia diximus, respiciunt annuos fructus grossos, ut vocant, seu fructus Præbendæ. Strictior requiritur Residentia & Præsentia in Choro ad lucrandas *Distributiones quotidianas* 16.), quas non solum firmavit, sed etiam ad acuendam Clericorum Diligentiam augeri voluit Synodus TRIDENTINA 17.). Hæ præsentibus in Choro tantum

15.) *Locis citatis.* Consulantur Commentatores Decretalium ad Lib. III. tit. 4. de Clericis non residentibus, præsertim FAGNANUS. Item Jac. PIGNATELL. tom. 4. Consult. 17. ubi de absentia tempore pestis. FRANCISCUS TORRES, & AMBROSIUS CATHARINUS de Residentia Pastorum, acerbe sibi invicem adversantes. ANTONIUS PAGANUS de Ordine, Jurisdic. & Residentia Episcop. sect. 8. seqq. THOMAS CAMPEGIUS de Resid. Episcop.

16.) Hæ vocantur etiam *Præsentia, Virtualia, Manualia &c.* c. 7. de Cler. non resid. c. un. eod. in 6.

17.) Sess. 21. c. 3. & sess. 22. c. 3. de Reform.

De Beneficiis Ecclesiasticis. 195

tum destinantur, ita ut etiam legitime absentes regulariter iis non gaudeant 18.), nisi quos interesse prohibet Infirmitas, justa & rationabilis corporalis necessitas 19.), aut evidens Ecclesiæ utilitas: modo quis stante tali causa, præsens sit in loco Beneficii 20.), & alias consueverit Choro interesse. Nominatim præsens in Choro censetur Canonicus

N 2 Pœ-

18.) C. 32. de Præbend. item c. 7. & c. un
citatis.

19.) Sub hac necessitate communiter intelligitur dies, quo quis sumit potionem medicam, sanguinem mittit &c. Non autem censetur validum statutum aut consuetudo percipiendi distributiones earum horarum, sub quibus raditur barba, excipitur hospes, inuisitur amicus, prout contra Navarrum Tract. de Orat. & Hor. Canon. c. 5. n. 21. & c. 21. n. 64. bene docet MONETA Tract. de Distribut. quotid. part. 2. quæst. 13. n. 45. Unde etiam GARCIA de Beneficiis p. 3. c. 2. n. 245. censet, revocatum esse statutum aut consuetudinem aliquarum Ecclesiarum, in quibus ultra tres absentiae menses a Concilio Tridentino permisos, datur singulis mensibus unus dies pro tonsione barbæ.

20.) Arg. c. 30. de Elect. in 6.

196 *Sectio III. Tit. VIII.*

Pœnitentiarius , dum Confessiones in Ecclesia Cathedrali audit 21.); vel qui in Parochia suo Canonici/ incorporata, Curæ animarum affixus est, nisi alia sit consuetudo vel Statutum Ecclesiæ 22.). Econtra Vicarius Generalis Episcopi, ac duo illi Canonici, quos Episcopus penes se retinere permittitur, censentur quidem residere in loco, ad percipiendos fructus Præbendæ; non autem censentur interesse Choro in ordine ad lucrandas Distributiones: quamvis enim eorum functiones indirecte cedant in utilitatem Ecclesiæ; primario tamen & directe respiciunt sublevamen Episcopi 23.). Sunt tamen

21.) Conc. TRID. sess. 24. c. 8. de Reform.

22.) Ibid. sess. 22. c. 3. de Reform.

23.) P. PLACIDUS BÖCKN de Cler. non resid. n. 49. allegans P. KÖNIG, hic allegans P. ENGL, iste ad cit. tit. n. II. allegans REBUFFUM, ex Concilio CONSTANTIENSI sess. 19. desumunt, gaudere Distributionibus quotidianis eos, qui ad Concilium Generale sunt missi; unde etiam plures Conclusiones ob paritatem rationis deducunt: cum tamen hæc Synodus loquatur solummodo de
omnib.

De Beneficiis Ecclesiasticis. 197

men Autores, in Distributionibus concedendis adeo liberales, ut binas adstruant illi, qui duplicem in Ecclesia personam gerit, dum obtinet Dignitatem simul & Canonatum 24.), licet unicam praesentiam unicumque Ecclesiae servitium praestare possit. Universim hac in re notandum est, opiniones, consuetudines, ac statuta non facile admitti

N 3 debere

omnibus fructibus & proventibus, cum expressa clausula, *quotidianis distributionibus duntaxat exceptis*. apud HARDUIN. tom. 8. col. 464. ad exemplum Concilii VIENNENSIS, ubi CLEMENS V. Pontifex permittit Capellanis vel Clericis, qui Episcopos ad Concilium comitati fuerant, ut per triennium ad residendum non teneantur, & tamen percipiant redditus & proventus Beneficiorum suorum, *quotidianis Distributionibus duntaxat exceptis* Ibid. tom. 7. col. 1348. Si quis in gratiam alterius a praesentia in Choro impediri se patitur, curet, ut sibi ab eodem compensetur damnum.

24.) Duplicem Distributionem ejusmodi Canonico concedit BARBOSA in Collect. ad c. cum olim. 12. de Sent. & re jud. cum aliis, quos refellit MONETA de Distrib. quotid. p. 2. q. 4. n. 6. seqq.

debere, quæ perceptionem Distributionum ultra casus in jure expressos extendant; sed potius eas restringendas, ut satisfiat fini & intentioni Ecclesiæ ac Fundatorum. Si quis autem absens, nec alio jure percipiendi distributiones munitus, eas nihilominus percipiat, nullum earum dominium acquirit: nec possunt Canonici præsentés eas illi condonare, aut remittere 25.).

Quid de portione §. 121. Quoad portionem autem ex absentia unius vacantem, variæ *Distributio-* fiunt distinctiones. Si cuilibet præ-
num vacante? senti in individuo fixa sit certa portio E. G. unius aurei, tunc absentium portiones fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco arbitrio Ordinarii applicentur 26.),
saltem

25.) C. un. de Cler. non refid. in 6. Conc. TRID. sess. 24. c. 12. de Reform. ibi: *quavis collusione aut remissione exclusa.*

26.) Conc. TRID. sess. 22. c. 3. de Reform. Conciliationem hujus textus cum verbis ejusdem Concilii sess. 21. c. 3. de Reform. videre licet apud GARCIAM de Benefic. p. 3. c. 2. n. 459. & seqq. MONETA tr. de Distrib. quotid. part. 3^a q. 6.

De Beneficiis Ecclesiasticis. 199

saltem pro eo casu, quo distributio-
num quantitas ab alia massa commu-
ni est separata: si autem distributio-
nes desumantur ex quadam massa
communi, portio deficiens rema-
neret apud eandem massam. Si ve-
ro in genere certa quantitas præsen-
tibus assignata sit, portio absentium
accedit præsentibus jure accrescendi,
vel certe non decrescendi. Atten-
denda

N 4

q. 6. n. 28. seqq. & alios ibi allega-
tos. Autores de Beneficiis Ecclesiasti-
cis scribentes, sunt innumeri: Com-
mendari præ ceteris merentur MEL-
CHIOR LOTTERIUS de Re Beneficia-
ria, NICOLAUS GARZIAS de Benefi-
ciis Eccles. PYRRHI CORRADI Praxis
Beneficiaria, LEURENII Forum Bene-
ficiale, PETRUS GREGORIUS *Tholosanus*
de Benef. Eccl. PETRI REBUFFI
Praxis Beneficiorum, LUDOVICUS
THOMASSINUS de nova & veteri Dis-
ciplina Eccles. circa Beneficia. Varii
in Tr. Tract. tom. XV. Univerſim
notamus, quo sequiora fuerunt sæcula,
eo spissiores de Beneficiis Ecclesiasticis
Tomos in publicum esse editos. Faxit
Deus, ut eorum usus & utilitas cesset,
sopitis finistris affectibus, ex quibus
Beneficia ambiuntur, & lites plurimæ
oriuntur.